

Om u te dienen – Ruth 4

- Lezing: Ruth 4 (NBV)

¹Boaz was intussen naar de poort gegaan en daar gaan zitten. Toen kwam de man voorbij van wie hij gesproken had – zijn naam is niet van belang – en hij zei: ‘Kom hier even bij me zitten.’ De man deed wat hem gevraagd werd. ²Ook vroeg Boaz tien stadsoudsten plaats te nemen, en ook zij gingen zitten. ³Toen zei hij tegen de man die ook als lossers kon optreden: ‘Het stuk land van onze broeder Elimelech wordt door Noömi, die teruggekeerd is uit Moab, verkocht. ⁴Ik meen dan ook u het volgende te moeten meedelen: U kunt het stuk land kopen ten overstaan van de hier aanwezigen en ten overstaan van de oudsten van het volk. Als u van plan bent uw rechten te doen gelden, dan kunt u dat doen, zo niet dan moet u mij dat laten weten. U bent de eerste die hiervoor in aanmerking komt, en ik kom na u.’ ‘Ik zal mijn rechten doen gelden,’ zei de man. ⁵Daarop zei Boaz: ‘Wanneer u het stuk land koopt van Noömi, koopt u het ook van Ruth, de weduwe uit Moab, en zal de naam van haar overleden man voortleven op zijn land.’ ⁶Toen zei de man: ‘Dan kan ik mijn rechten niet doen gelden, want dat zou ten koste gaan van mijn eigen familiebezit. Neemt u het maar van mij over, want ik kan het me niet veroorloven.’ ⁷⁻⁸Koopt u het land maar!’ en hij trok zijn sandaal uit. (Als vroeger een dergelijke koop of ruil rechtsgeldig gemaakt moest worden, bestond er in Israël het gebruik dat men zijn sandaal uittrok en die aan de ander gaf. Zo werd een dergelijke zaak in Israël bekrachtigd.) ⁹Daarop sprak Boaz tot de oudsten en alle anderen die daar waren: ‘U bent er vandaag getuige van dat ik van Noömi het gehele bezit van Elimelech en dat van Kiljon en Machlon koop. ¹⁰Daarmee neem ik ook Ruth tot vrouw, de Moabitische, de vrouw van Machlon, om de naam van haar overleden man te laten voortleven op zijn land. Zo zal zijn naam niet verloren gaan bij zijn verwanten en de inwoners van de stad. U bent daar vandaag getuige van.’ ¹¹‘Ja,’ zeiden de oudsten en allen die bij de poort aanwezig waren, ‘daarvan zijn wij getuige. De HEER geve dat de vrouw die in uw huis komt zal zijn als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël groot hebben gemaakt, zodat ook u groot zult zijn in Efrata en uw naam in Betlehem zal voortbestaan. ¹²Moge uw huis worden als het huis van Peres, de zoon van Tamar en Juda, en wel door de kinderen die de HEER u bij deze jonge vrouw zal geven.’

¹³Daarna nam Boaz Ruth bij zich, zij werd zijn vrouw, en hij sliep met haar. De HEER liet haar zwanger worden en ze baarde een zoon. ¹⁴De vrouwen zeiden tegen Noömi: ‘Geprezen zij de HEER, die jou vandaag iemand gegeven heeft die voor je zorgen zal. Moge zijn naam in Israël blijven voortbestaan!’ ¹⁵Hij zal je je levensvreugde teruggeven en je onderhouden als je oud bent, want je schoondochter, die je liefheeft en die meer waard is dan zeven zonen, heeft hem gebaard.’ ¹⁶Noömi nam de jongen op haar schoot en bleef hem vanaf dat moment verzorgen. ¹⁷De buurvrouwen gaven hem zijn naam. ‘Noömi heeft een zoon gekregen,’ zeiden ze, en ze noemden hem Obed. Hij is de vader van Isai, die de vader is van David.

¹⁸Dit zijn de nakomelingen van Peres: Peres verwekte Chesron, ¹⁹Chesron verwekte Ram, Ram verwekte Amminadab, ²⁰Amminadab verwekte Nachson, Nachson verwekte Salmon, ²¹Salmon verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed, ²²Obed verwekte Isai, en Isai verwekte David.

Preek

Gemeente

Stel, Lisca, dat je schoonouders op visite zijn. En dat er dan ook nog kraamvisite komt. Dat kan in deze coronatijd niet, maar stel. En dat die kraamvisite dan uitgebreid jouw schoonmoeder zou feliciteren met de geboorte van Arnoud. En ook met haar het gesprek aangaan. Maar ze zouden jou en Philip geen blik waardig keuren. Hoe zou je dat vinden? En dat ze dan ook nog eens met elkaar gaan onderhandelen over de naam! *Ja, jullie kunnen hem wel Arnoud noemen, maar wij gaan iets anders verzinnen.* Dat zou redelijk raar zijn.

Camera

Toch is dat wat er gebeurt aan het einde van het boek Ruth. Zij krijgt een kind. Maar Ruth heeft in dit laatste hoofdstuk letterlijk niets meer te zeggen. *Noömi* staat in het middelpunt. En de kraamvisite bepaalt de naam. Vreemd. Zelfs voor die tijd.

Gemeente

Vreemd. Maar als je dieper kijkt ook wel mooi. Juist vanwege de tegenstelling tussen het begin van dit boek en het einde. In hoofdstuk 1 zagen we *Noömi* als een verbitterde vrouw. Teleurgesteld in God. Getekend door het leven. Zonder hoop in deze wereld. Maar dat is helemaal omgekeerd. Niet 'noem mij maar Mara!' Ze doet haar naam weer eer aan. De lieflijke. Lentebloem. In de bloei van haar leven. Ze wordt gelukkig geprezen. Gefeliciteerd. Omdat Obed is geboren.

Camera

De naam Obed is de sleutel tot uitleg van dit hoofdstuk. En misschien wel van het hele boek. Obed betekent: dienaar. Knecht. Je dienstbaar opstellen. Je voegen in het verhaal. Je plek innemen die God voor jou in petto heeft.

Gemeente

Dat zie je aan Ruth. Nu, bij het kraamfeest. Ze raakt helemaal naar de achtergrond. En daar kiest ze voor. Ze koos voor een bestaan in verbinding met *Noömi*. Uw land is mijn land, uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. En dat voert ze consequent door. Ze kiest er voor om zich te geven aan de wet van Gods volk (preek 2). Ze kiest er voor om mee te werken met het plan van *Noömi*. Ze zoekt Boaz op. Wacht geduldig tot hij de zaken geregeld heeft. Ze neemt haar plek in, in het belang van de familie van *Noömi*. Laat zich soort van uithuwelijken aan Boaz, raakt zwanger en krijgt een kind. En, zoals ik al zei, in dit laatste hoofdstuk komt ze niet meer aan het woord. Ze krijgt een plek op de achtergrond en neemt die plek met verve in.

Camera

Hetzelfde geldt voor Boaz. Hij gaat dan eindelijk trouwen, maar hij maakt daarmee geen naam voor zichzelf, maar voor de overleden Elimelech. En voor de overleden Machlon. Dus niet jouw naam leeft voort in Betlehem, maar die van de schoonvader van je vrouw. En die van de eerste man van Ruth. Dat is nogal een dingetje in het Oude Testament. Dat het land dat je koopt altijd 'het land van Elimelech' genoemd zal worden. En dat het kind dat je krijgt later bekend zal zijn als het kleinkind van Elimelech en *Noömi*. Als zoon van Machlon.

Gemeente

De andere verwant die eerder recht heeft op de koop van dat land, schrikt juist *daarvoor* terug. Hij wil prima dat land kopen. Dus hij zegt al bijna toe. Maar als hij hoort dat hij met Ruth zal moeten trouwen en dat dan zijn naam uit het kadaster zal verdwijnen, dan wil hij niet. *Dan kan ik mijn rechten niet doen gelden, want dat zou ten koste gaan van mijn eigen familiebezit.* Hij wil dat zijn naam voortleeft.

Camera

Overigens, Ruth is wat dat betreft een grappig boek. Want juist de naam van deze man wordt niet genoemd. Hij die zo bang is voor zijn naam. Het staat er zelfs letterlijk bij in vers 1: - *zijn naam is niet van belang* -. In de Willibrordvertaling wordt vers 1 zelfs zo vertaald: *Toen hij de man zag voorbijkomen die familieverplichtingen tegenover Ruth had en over wie hij had gesproken, riep hij: 'Zeg Dingies, kom eens hier en ga zitten!' De man kwam en ging zitten.* Juist zijn naam is niet opgeschreven. Hij leeft juist niet voort. Terwijl de namen van Boaz en Ruth misschien niet in het kadaster zijn bijgeschreven. Maar uiteindelijk wel belanden in het geslachtsregister van Jezus. (Mat.1:5)

Gemeente

En zo zijn zowel Boaz als Ruth dienstbaar. En dat komt uit in de naam die de buurvrouwen hun zoon geven. Obed, dienstknecht. Ruth en Boaz beseffen heel goed wat hun rol is. Ze maken zichzelf niet te belangrijk. Maar willen ten dienste staan aan het verhaal van God. Hem dienen. En zo de wereld dienen. Gewone mensen in een heel normaal dorp. Die hun leven leven. Dienstbaar willen zijn. Juist deze mensen gebruikt God om tot zijn doel te komen. Ze krijgen een ereplaats in één van de eerste verzen van het Nieuwe Testament. En zo komt uit wat hun grote zoon later zegt:

Slide Wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en wie zichzelf vernedert, zal verhoogd worden. (Luc.14:11)

Camera

Die grote zoon, Jezus, wordt in een ander Bijbelboek ook 'knecht' genoemd. In Jesaja gaat het in een aantal hoofdstukken over 'de knecht van de HEER' (Jesaja 42,49,50 en 53). Daar wordt dezelfde naam gebruikt die de zoon van Ruth hier krijgt. Jezus is als geen ander dienstbaar aan het werk van God. Hij neemt zijn plek in. De hoogste in het heelal wordt kind in een voerbak. De eeuwige sterft. Zoals Paulus later ook schrijft:

Slide Filippenzen 2: ⁵Bedenk wat Jezus Christus gedaan heeft. Daaraan zien jullie hoe jullie met elkaar om moeten gaan. ⁶Jezus Christus was aan God gelijk. Maar hij vroeg niet om de hoogste macht en eer voor zichzelf. ⁷Nee, hij gaf zijn hemelse positie op. Hij maakte zich zo onbelangrijk als een slaaf. Hij kwam als mens op aarde. En toen hij leefde als mens, ⁸dacht hij nooit aan zichzelf. Hij was altijd gehoorzaam aan God, zelfs toen hij aan het kruis moest sterven. ⁹Omdat Jezus Christus dat deed, heeft God hem de hoogste plaats gegeven. God gaf hem de hoogste eer, de eer die voor God zelf bestemd is. ¹⁰Daarom zal iedereen voor Jezus knielen: alle engelen in de hemel, alle mensen op aarde en iedereen in het land van de dood. ¹¹Dan zal iedereen zeggen: 'Jezus Christus is de Heer.' En zo zal iedereen God, de Vader, eren. (BGT)

Gemeente

Hij maakte zich zo onbelangrijk als een slaaf. Dient God, dient de wereld, dient jou en mij. Gehoorzaam aan God. Hij neemt de plek in die hem toegewezen wordt. Vervolgens komt uit wat hij zelf in Lucas 14 zei: wie zich vernedert, wordt verhoogd.

Camera

Dat zie je dus ook bij Ruth en Boaz. En dat wordt ook van jou en mij gevraagd. Misschien heb je voor je gevoel maar een heel bescheiden plekje in deze grote wereld. Weet dan dit: voor God ben je

belangrijk. Is wat jij doet belangrijk. Hij kan jouw bijdrage gebruiken in zijn nieuwe wereld. Misschien heb je wel een topfunctie, dat kan natuurlijk ook. En dan geldt hetzelfde: niet die functie maakt je belangrijk. Maar dat God wat doet met jouw plek. Dat hij de manier waarop jij je plek inneemt kan gebruiken. Dat maakt jouw leven zinvol en waardevol. Net als dat van die ander. Want Paulus schrijft voorafgaand aan wat we net lazen dit:

Slide ³Jullie moeten jezelf niet beter vinden dan een ander, of opscheppen over jezelf. Nee, jullie moeten bescheiden zijn, en een ander belangrijker vinden dan jezelf. ⁴Denk niet alleen aan jezelf, maar zorg juist voor elkaar. (Filippenzen 2, BGT)

Gemeente

Philip en Lisca, wat zal er van Arnoud worden? Hij die heerst als een arend. Dat is de betekenis van zijn naam. En dat is prachtig. Hij mag zijn plek met verve innemen. Je mag hem leren op zijn plek dienstbaar te zijn aan Gods nieuwe wereld. Door de houding van Jezus te hebben. Dat is wat wij zelf ook leren uit het laatste hoofdstuk van Ruth. Dat we uiteindelijk allemaal dienstbaar mogen zijn aan het verhaal van God. Een verhaal dat uiteindelijk ongelooflijk goed afloopt. Omdat Jezus komt.

Amen